

27.11.25

הצהרה מעודכנת בעניין איסתא

לפני כשנתיים פרסמנו כאן פוסט גילוי דעת בנושא איסתא, ארגון סדנאות בינלאומי הפועל גם בישראל. בפוסט הצגנו מספר חששות לגבי פעילות הארגון, וקראנו לציבור הרחב לגלות ערנות ולבדוק את הדברים. קישור לגילוי הדעת הנ"ל בתגובות.

לאחרונה פנה אלינו עו"ד בשמה של איסתא בדרישה לבצע "הצהרה מעודכנת", בטענה שבעקבות שינויים ארגוניים שביצעה איסתא (שפורטו, באופן כללי מאד, במכתב עורך הדין) תוכנו של אותו פרסום כבר "לא רלוונטי ולא מעודכן לנעשה אצל איסתא בימים אלה".

בפנייה ביקשה איסתא, בין היתר, לתאם פגישה עם נציגי המרכז כדי לקיים דיאלוג, אך לאחר שהסכמנו לכך, תוך הבהרה שלאחר מכן נפרסם הצהרה מעודכנת, ביטלה איסתא את הפגישה ודרשה להסיר את הפרסום (ועוד פרסום אחר) "תוך 48 שעות", ואם לא נעשה כן תוגש תביעה נגד המרכז.

צר לנו מאד על ההתנהלות הזו ועל החמצת ההזדמנות לקיים שיג ושיח (שאולי גם יכול היה לתרום להתייחסות המהותית לטענות כפי שתובא להלן).

נדגיש כמה עניינים:

1. מי שחושב שאיומים בתביעות יגרמו למרכז למעול בתפקידו הציבורי טועה טעות מרה. איומים בתביעות לא משפיעים ולא ישפיעו על העמדות המהותיות של המרכז. אם כבר, הם רק מחזקים את הנחישות שלנו לבצע את תפקידנו הציבורי ולא להיכנע לתוקפנות משפטית.
2. אם המרכז סבור שנכון לבצע פרסום כלשהו, הוא עושה כן בלי שום צורך באיומים בתביעות ואם הוא סבור שנדרש לא לבצע פרסום, גם עשרה איומים בתביעות לא יגרמו לו לפרסם.
3. גילוי הדעת פורסם בדצמבר 2023. בפנייתה הראשונה אלינו לא טענה איסתא שהוא לא היה לגיטימי לשעתו, אלא שאין לו הצדקה היום בגלל שינויים ארגוניים שבוצעו בה לטענתה מאז. לפיכך, הדיון הוא על השינויים שחלו באסתא מאז (לטענתה). משעה שאסתא פנתה אלינו ודרשה התייחסות לעניינה, אנחנו סבורים שנכון להביא לידיעת הציבור הרחב את עמדתה, וכן את התייחסות המרכז, על-מנת שהציבור יוכל לגבש דעה בעצמו.

אנחנו מזמינים אתכם לעיין בפנייה של איסתא למרכז, לקרוא על השינויים שנערכו לטענתה בארגון ולהתרשם באופן בלתי אמצעי מטענתה כי שינויים אלה מצדיקים "עדכון" בעמדה כלפיה (קישורים בתגובות).

בתמצית: המרכז סבור שלמרות שאכן נראה שבוצעו שינויים בארגון, עדיין קיימים סימני שאלה מהותיים.

להלן עיקר הטענות שנכללו במכתב של איסתא לגבי שינויים שבוצעו לטענתה (מסומנות ב - ●), ולאחר כל טענה התייחסות המרכז (מסומנות ב-◆):

● "בשנתיים האחרונות הארגון היה קשוב לביקורת וכפועל יוצא מכך ערך שינויים רבים, בין היתר, הגביר את הפיקוח על המדריכים והגביל את כוחם, שיפר את טפסי הדיווח על תקריות, ומינה גורם שתפקידו להעניק סיוע למשתתפים הזקוקים לתמיכה."

◆ נכון לכתיבת שורות אלה לא קיבל המרכז פירוט בנוגע למנגנון הפיקוח וההגבלה על כוחם של המדריכים (ביקשנו לקבל פירוט כזה, וגם קיוונו שבמסגרת הפגישה שבוטלה על-ידי איסתא ניתן יהיה לקבל פירוט). מאחר והארגון פועל כ'אורגניזם מבוזר' כהגדרתו, קיים ספק אמיתי לגבי יכולתו של גוף כזה לבצע פיקוח ראוי, ולכן עניין זה במיוחד טעון פירוט יסודי.

להלן ציטוט מכתבת תחקיר העומק של הניו יורק מגזין שפורסמה בפברואר 2025 בתרגום לעברית:

"האנרגיה והמשאבים שהקבוצה השקיעה בתיקון-לכאורה שלה הופנו כמעט לחלוטין לטובת המדריכים המואשמים. הם קיבלו תמיכה נרחבת כולל טיפול פסיכולוגי ומאמנים יקרים ביניהם מאמן ל"מנהיגות וגבריות". לעומת זאת, הקורבנות קיבלו רק הזמנה לשיחה עם התוקפים שלהם."

● "כל המורים שהוזכרו בכתבות השונות שצורפו להצהרה אינם עוד חלק מארגון ISTA, ומזה זמן הם כבר לא מעבירים סמינרים של ISTA."

◆ טענה זו אינה ברורה. ככול הידוע, הגברת מיכל מעיין דון למשל, המוזכרת בשמה בתחקיר של הניו יורק מגזין, עדיין משמשת מורה בסמינרים ואף הפכה להיות הדמות הבכירה באיסתא בישראל. בנוסף אליה ישנם שמות נוספים שהוזכרו בפומבי ובכתבות שונות, שעדיין מופיעים באתר הארגון.

● "חל איסור על מורי ISTA לקיים יחסי מין עם משתתפי הסמינר. איסור זה מובא בפני משתתפי הסמינר באופן מפורש."

◆ ה"איסור על קיום יחסי מין" של מנחים עם משתתפים במהלך הסדנאות המוצג כמחלט וגמור (שעצם הצורך בקביעתו אומר דרשני) מוצג באתר הרשמי של איסתא כעניין זמני וניסיוני.

ציטוט מהאתר הרשמי של הארגון (בתרגום לעברית): "נכון לעכשיו, ISTA נמצאת בשלב ניסוי שבו הפרוטוקול שלה הוא שלא תהיה אינטראקציה מינית בכלל בין מנחים למשתתפים".

העובדה שאיסתא עדיין "מתלבטת" אם נכון לאסור באופן קבוע ומוחלט על קיום יחסי מין בין מנחה, שהוא בעל סמכות והשפעה, למשתתף במהלך סדנה מעלה חשש של ממש לגבי מידת ההפנמה של הביקורת והבעייתיות.

בנוסף, הניסוח מותיר עמימות בנושא אסיסטנטים, שגם הם בעלי מעמד היררכי גבוה משל המשתתפים, לא ברור אם גם הם נכללים באיסור (זמני) זה.

● "בימים הראשונים של הסמינר מתרגלים מספר פעמים תרגילים שמטרתם לסייע למשתתפים להיות בקשב עם הסמכות הפנימית שלהם, ובתוך כך המשתתפים מתרגלים הצבת גבולות לאחר."

◆ לפי הידוע לנו, לא מדובר בחידוש. תרגילים כאלו התקיימו גם בעבר, וכפי הידוע, לא הביאו למיגור הפגיעות שאירעו ופורטו בעדויות ובתחקירים. כאשר בוחנים את העדויות, נותרת השאלה מה היא אותה 'סמכות פנימית' שדובר עליה, ומתי ובאיזה אופן היא באה לידי ביטוי.

● "במהלך הסמינר המורים מדגישים מספר פעמים לפני כל פעילות כי אין חובת השתתפות, והם נדרשים לשים לב לכך שמי שלוקח חלק בפעילות עושה זאת מרצונו החופשי תוך שהוא קשוב לגבולות הבריאים האישיים שלו."

◆ הניסוח של סעיף זה נראה כמו ניסיון להניח את האחריות על כתפי המשתתפים עצמם "לשים לב" שהם אינם משתתפים בפעילות שעלולה לפגוע בהם, במקום להימנע מיצירת מרחב ודינמיקה שמאפשרים פגיעות כאלה.

יתרה מכך, אין משמעות לביטוי "העדר חובת השתתפות", שכן מעולם לא היתה "חובה פורמלית" להשתתף. מכבשי הלחצים הפסיכולוגיים, ה"עידוד", לחצים רכים וכבדים, הם אלה שמובילים להשתתפות שעלולה להתברר בהמשך כהרסנית.

כמובן שברובן המכריע של הקבוצות בהן עוסק המרכז, ההשתתפות בפעילויות פוגעניות או בעלות פוטנציאל פוגעני הן "וולונטריות".

● "הפסיכולוגית Dr. Goldmuntz Penelope מונתה כדי לסייע בסינון מקצועי של המועמדים המעוניינים להשתתף בסמינרים."

◆ בעוד שאנחנו מברכים על הוספת גורם מסנן להשתתפות בסמינרים, יש לציין שד"ר גולדמונטז הינה חברה פעילה ומחויבת בארגון. יתכן מאד, שהיה מקום ליצירת "מנגנון סינון" המופעל על-ידי איש מקצוע "חיצוני", ואין ספק שהיה בכך כדי לתרום לאמון באותו מנגנון.

מעבר לכך, לא התקבלו פרטים על מהות הסינון הזה וכיצד הוא מתבצע בפועל. מי עוברים סינון? באיזו מתכונת? האם הד"ר מנהלת שיחת סינון עם כל מועמד לכל פעילות בכל השפות

בכל מקום? ומה הכלים העומדים לרשותה לאשר או לדחות בקשת השתתפות על סמך מסמכים בכתב?

● "בין ארוחת הבוקר לתחילת הפעילות ניתנת למשתתפים הפסקה של 45 דקות, הפסקת צהריים של שתיים, הפסקת ערב של שעה וחצי. באופן רשמי הסמינר מתחיל מידי יום בארוחת בוקר בשעה 8:00 ומסתיים לכל המאוחר בשעה 23:00, כך שיש למשתתפי סדנה די והותר שעות שינה."

◆ ראשית, האבחנה בין הלו"ז הרשמי לבין הלו"ז שלא מתקיים "באופן רשמי" מעוררת סימני שאלה, שכן במסגרת הלו"ז הלא רשמי, שלמיטב הבנתנו מתאפיין בהעדר הנחיה קפדנית, מתקיימות פעילויות משמעותיות ביותר, ובפרט "המקדשים" שבהם אמורים המשתתפים ליישם את מה שלמדו (ושלפי עדויות לעיתים מתקיימים עד שעות מאוחרות בלילה ואפילו עד לפנות בוקר).

בנוסף נציין שלפי עדויות, הלכה למעשה כן יש מצב של מחסור בשינה. כן יצוין כי לפי מסמך ההסכמות אמורים המשתתפים להגיע לתחילת הפעילות בבוקר, גם אלה שבחרו להשתתף בפעילויות ה"לא רשמיות" עד שעות מאוחרות.

● "סדנת Level 2 אינה מתקיימת עוד"

◆ בזמן שפניית איסתא הועברה אלינו התקיימה סדנת "לבל 2" בצרפת, וזאת בהתאם לפרסום באתר הארגון.

בנוסף לכך, נראה מפרסומים שונים שהארגון השיק סדנה חדשה שאמורה להתקיים בין "לבל 1" ל"לבל 2" בשם "לחיות את לבל 1", שגם התכנים שלה לא ידועים.

● לפניית איסתא צורפו כנספח נוסחים של "טפסי הרשמה" (ניתן לעיין גם בהם דרך הקישור שבתגובות), והוסבר על-ידה כי "במסגרת טופס ההרשמה נכתב למשתתפים באופן מפורש כי התוכנית כוללת עירום אופציונלי ותוכן העוסק במיניות"

◆ הניסוח העמום של הטופס היה ונשאר בעל פוטנציאל פגיעה במשתתפים. האמירה "תוכן העוסק במיניות" אינה מספיקה כדי להכין את המשתתף לפעילויות כגון אוננות קבוצתית, עיסוי אנאלי, חלוקה אקראית לפעילות אינטימית ועירום ביום הראשון.

עדויות הפגיעה שהגיעו אלינו עסקו בחלקן בגורם ההפתעה של הפעילויות השונות ואין בטופס ההרשמה מספיק גילוי נאות ברמת הפירוט המקסימלית הנדרשת לאור מהות הדברים כדי לפתור את הקושי.

● "כמו כן, בטופס ההרשמה נכתב כי הערום וכל תוכן או התנסות שתוצע, הם אופציונליים"

◆ אמירה זו מתעלמת באופן מעורר דאגה מהלחץ הפסיכולוגי, הכלכלי והחברתי המופעל על משתתפים בסמינר, באופן ישיר ועקיף, בדינמיקות שמייצר הסמינר, הכוח שמופעל על ידי הקבוצה, עידוד המנחה את המשתתפים ליטול חלק, "תמיכה" של אסיסטנטים להיות חלק מהקבוצה וכו' וכו'.

לאור כל זאת, האמירה בדבר ה"אופציונליות" היא לדעתנו בעלת משקל נמוך, ובמיוחד כשכאמור אין פירוט נדרש במידע שמפורסם לפני הסמינר מה יהיו בדיוק אותן פעילויות, כך שהמשתתף לא יכול לבחון מראש, ובניתוק מהלחצים שבעת הסמינר, האם הוא מעוניין באותן פעילויות "אופציונליות".

● "בטופס ההרשמה נכתב באופן מפורש כי המשתתפים לא יתבקשו להיות באינטראקציה מינית עם אחרים"

◆ כבר פורסם, ולא הוכחש בידי הארגון, כי חלק מהפעילויות של הסמינר כוללות עיסויים של איברים אינטימיים ואף החדרה של אצבעות לאברי המין של משתתפים.

מדובר באינטראקציה מינית לכל הדעות ועצם קיום הפעילות בסמינר היא כבר הצעה למשתתפים להיות באינטראקציה מינית עם אחרים.

מה גם, לאור העובדה שאין ספק שמהות הסמינר הוא מיניות ועיסוק במיניות, קצת מוזר לטעון שהמשתתפים לא "יתבקשו" להיות באינטראקציה מינית עם אחרים. להבדלים הטרימינולוגיים, אם קיימים כאלה, בין "יתבקשו", "יזמנו" או "יוצע להם", אין לדעתנו משמעות של ממש.

● "במסגרת אותו רה-ארגון שיתף הארגון פעולה עם ארגון מתנדבים בשם SC3 עמו ישבו הצדדים למעלה מ- 30 שעות. בסופו של הליך משמעותי, שיתוף הפעולה הניב הצהרה משותפת שמפורסמת באתר הרשמי של איסטה במסגרתה פורטו הפעולות בהן נקט הארגון."

◆ באתר קבוצת המתנדבים הנ"ל, מופיעה הצהרה עדכנית מתאריך ה 9 ביוני 2025 שכותרתה "A Disappointing End" (ובעברית: "סוף מאכזב") וקישור אליה יובא בתגובות. ההצהרה מתחילה במילים (בתרגום לעברית): "בסופו של דבר, ISTA טוענת שתהליך התיווך הזה ומערכות האחריות כל כך מוצלחות עד שהם כעת מומחים "בכוח" (יחסי כוחות). למרבה הצער, זה מאשר שמאמצינו לרפורמה כשלו."

אותה הצהרה מסתיימת ב: "אף אדם יחיד או קבוצה של ארגונים, אקטיביסטים או עיתונאים לא יצרו את המצב בו אתם מוצאים את עצמכם כעת. אתם אחראים... על ידי מעשיכם וחוסר המעש שלכם. אתם לא קורבן."

כלומר, עמדתו נכון להיום של ארגון המתנדבים שעליו איסתא ביקשה להסתמך, דווקא עומדת בסתירה לטענתה.

אנו חוזרים על הדברים שנאמרו על-ידי המרכז בגילוי הדעת משנת 2023, כי למרכז אין עמדה עקרונית לגבי סדנאות או לימוד רוחני הכוללות פעילות מינית מכל סוג. עניינו של המרכז בפרקטיקות פוגעניות ולא בתפיסה האידיאולוגית-רוחנית כשלעצמה.

לכל אדם נתון חופש הבחירה, חופש הביטוי על גווניו, חופש הדת והפולחן, והחופש לבחור לעצמו את מסלול ההתפתחות האישית או הרוחנית שלו או שלה. ומובן מאליו כי הוא מכיר בזכותו של כל אדם למימוש עצמי וכיו"ב.

לעולם אין המרכז עוסק בתורה הרוחנית או הפילוסופית של קבוצות, אלא בפרקטיקות שמתקיימות בהן. ואולם, דווקא המטריה המינית מחייבת זהירות מיוחדת.

המרכז חוזר על קריאתו לכל מי שבחר להשתתף בפעילות או סדנא מסוג כזה או שוקל להשתתף בכזו, לרבות של איסתא, להתעניין, לקרוא חומרים שמצויים למכביר ברשת (משני "הצדדים") ולגבש בעצמו דעה מושכלת.

אנו מזמינים אתכם לעיין בפנייה של איסתא, במסמכים הנוספים המקושרים בתגובה הראשונה, בחומרים הרבים שקיימים ברשת - הן הביקורתיים כלפי איסתא והן התומכים בה ולגבש דעה בעצמכם.